

Odpovědi pište na zvláštní odpovědní list s vaším jménem a fotografií. Pokud budete odevzdávat více než jeden list s řešením, tak se na 2. a další listy nezapomeňte podepsat a do jejich záhlaví napsat i/N (kde i je číslo listu, N je celkový počet odevzdaných listů).

Otázka č. 1

Předpokládejte nějaký 32-bitový procesor s load-store architekturou, s obecnými registry R0 až R7, a běžnými speciálními registry. Tento procesor má v instrukční sadě instrukci `cmp` (compare) a běžné instrukce podmíněného skoku. Popište a vysvětlete, jaké argumenty bude instrukce `cmp` mít, a jaké bude chování instrukce `cmp` ve všech typických situacích.

Otázka č. 2

Následující procedura `MapAll` naprogramovaná v jazyce Pascal zpracuje všechny položky pole předaného v parametru `data` tak, že na každou zavolá proceduru jejíž adresa jí byla předána v parametru `mapProc`:

type

```
TValueArray = array[0..N-1] of Pointer;
PValueArray = ^TValueArray;
PMapProc = procedure (value : Pointer);
```

procedure `MapAll`(

```
data : PValueArray; mapProc : PMapProc
```

```
);
```

var

```
i : Integer;
```

begin

```
for i := 0 to Length(data^) - 1 do begin
  mapProc(data^[i]);
```

```
end;
```

end;

Předpokládejte, že proceduru `MapAll` budeme používat pouze v programech implementovaných pro nějaký konkrétní OS s podporou vícevláknového zpracování, a že ji budeme často volat na víceprocesorovém (resp. vícejádrovém) systému. Napište novou lepší implementaci procedury `MapAll` (v Pascalu, případně v jazyce C) tak, aby na nevytíženém systému plně využívala výkonu všech dostupných procesorových jader. Předpokládejte, že na pořadí volání procedury `mapProc` na jednotlivých položkách pole `data` nezávisí, a že celá procedura `MapAll` smí skončit, až když byla volání procedury `mapProc` dokončena na všech položkách pole `data`.

Všechny potřebné API funkce/procedury OS pro podporu vícevláknového zpracování si vhodně navrhnete sami. Pro každou takovou funkci/proceduru OS jen stručně popište, co dělá, ale neimplementujte ji.

Otázka č. 3

Detailně vysvětlete koncept DLL. Co znamená provádět jejich linkování, kdo a v jaké situaci ho provádí, jak proces linkování přesně probíhá, a jaké všechny informace jsou k němu potřeba?

Otázka č. 4

Předpokládejte, že implementujete funkci OS, která přehraje N bytů zvukových dat na zvukové kartě (předpokládejte, že vždy platí následující: přehrávaný zvuk je mono, vzorkovací frekvence je 44 kHz, jeden vzorek má velikost 8 bitů, použito je kódování PCM). Funkce OS dostane od aplikace v jednom parametru ukazatel na první byte, který má zvukové kartě předat, a ve druhém parametru číslo N. Pro komunikaci se zvukovou kartou (pro zápis do jejích registrů) se používá mechanismus *port-mapped IO*, a zvuková karta používá mechanismus DMA pro přenos dat z/do hlavní paměti RAM. Před začátkem zápisu tedy musí OS do registrů zvukové karty zapsat zdrojovou adresu v paměti RAM, která ukazuje na data připravená pro přehrání. Pro minimalizaci zpoždění, které by v některých situacích mohlo ovlivnit kvalitu přehrávaného zvuku, bychom ale chtěli podporovat jen situaci, kdy zvuková karta vždy získá přímo adresu původních dat ve zdrojové aplikaci (tj. před provedením operace přehrání zvuku nikdy nechceme data kopírovat na jiné místo v paměti RAM). Za předpokladu, že se v OS používá mechanismus stránkování, vysvětlete následující:

- Vysvětlete, co vše musí OS v takové situaci udělat, aby zvukové kartě předal správnou adresu. Na příkladu uveďte jakou.
- Bude tento princip fungovat pro všechny možné adresy a hodnoty N, které může aplikace operačnímu systému předat? Vysvětlete proč ano, resp. proč ne.

Otázka č. 5

Srovnejte termíny/technologie ROM, PROM, EPROM, EEPROM a Flash ROM.

Otázka č. 6

Následující obrázek obsahuje část screenshotu hex editoru, který zobrazuje obsah 59 bytů dlouhého binárního souboru:

```

0001 0203 0405 0607 0809 0A0B 0C0D 0E0F
00 0000 0000 0000 F07F 0000 0000 0000 F0FF
10 0000 8044 50C5 99C3 AD6C 69C5 A120 C5BE
20 6C75 C5A5 6F75 C48D 6BC3 BD20 6BC5 AFC5
30 8800 0000 3E72 00E1 0064 00

```

Víme, že všechna data jsou v souboru uložena jako little endian, a že od 16. bytu (počítáno od 0) je v souboru uloženo 32-bitové reálné číslo s pohyblivou desetinnou čárkou. Dále je od 49. bytu v souboru uloženo 2. reálné číslo ve stejném formátu. Mantisa je u obou normalizována se skrytou 1 a zabírá spodních 23 bitů, pak následuje 8-bitový exponent uložený ve formátu s posunem (bias) +127 a 1 znaménkový bit. Zapište hodnotu **obou** těchto reálných čísel v desítkové soustavě.

Otázka č. 7

Spočítejte hodnotu následujícího výrazu zapsaného v Pascalu (předpokládejte, že celý výpočet i všechny uvedené hodnoty jsou v 64-bitových celých číslech bez znaménka):

```
($10F AND (NOT 3)) OR ($1 SHL 10)
```

Otázka č. 8

Napište program v jazyce Pascal (případně v jazyce C), který na standardní výstup (tj. pomocí procedury WriteLn) vypíše text „Little Endian“ nebo „Big Endian“ bez uvozovek podle toho, na jaké platformě bude spuštěn (resp. pro kterou bude přeložen). Připomenutí: prefixový unární operátor @ slouží v Pascalu pro získání adresy libovolné proměnné.

Otázka č. 9

Předpokládejme následující část programu v jazyce Pascal (jednotlivé řádky programu v Pascalu jsou očíslované a označené *kurzívou*; pod každým řádkem v Pascalu jsou vypsané instrukce procesorové řady x86, na prvním řádku jsou vždy zapsané byty strojového kódu dané instrukce, na druhém řádku je pak v odsazení uveden zápis dané instrukce v Intel assembleru; proměnné a, b, c jsou typu Longint):

```

ř15: a := a + b;
      A1 20 C0 40 00
           mov    eax, [0040C020h]
      8B 15 30 C0 40 00
           mov    edx, [0040C030h]
      01 D0
           add    eax, edx
      A3 20 C0 40 00
           mov    [0040C020h], eax
ř16: b := 0;
      C7 05 30 C0 40 00 00 00 00 00
           mov    [0040C030h], 0
ř17: c := a + 8;
      A1 20 C0 40 00
           mov    eax, [0040C020h]
      83 C0 08
           add    eax, 8
      A3 40 C0 40 00
           mov    [0040C040h], eax

```

Nyní předpokládejme, že chceme tento program ladit a na řádek číslo 17 umístit breakpoint. V tomto kontextu odpovězte na následující otázky:

- Je třeba, aby debugger rozuměl zdrojovým kódům jazyka Pascal? A pokud ne, jak debugger pozná, že má vykonávání programu zastavit zrovna před provedením instrukce `mov eax, [0040C020h]`?
- Jak debugger způsobí, že se program „zastaví“ před provedením instrukce `mov eax, [0040C020h]`, když přeci procesor stále musí nějaký kód vykonávat?

Otázka č. 10

Předpokládejte, že v OS s podporou pro vícevláknové zpracování dojde k náhlému ukončení nějakého vlákna (např. po dereferenci neplatného ukazatele) v situaci, kdy toto vlákno drží několik zamčených zámků. Implementace zámků je poskytována operačním systémem. Jak se v takové situaci má OS zachovat? Popište všechny typické možnosti řešení daného problému a vysvětlete jejich výhody a nevýhody.